

Sense nosaltres el món s'atura

CASAL DE LA DONA

EL Casal de la Dona vol fer pública la seva reflexió davant de la situació que estem vivint provocada per la pandèmia del Covid-19.

Fa anys que les feministes venim alertant de la crisi de cures i ara l'estem veient amb tota crueltat amb la pandèmia del Covid-19. No és un miratge, sinó que és ben real perquè aquesta crisi ha fet que les cures es col·lapsin. No es tracta d'un fet conjuntural, sinó que la crisi de les cures és estructural. Vivim sota un règim i un discurs patriarcal que imposa l'individualisme. Per això, està clar que és necessari canviar el paradigma, canviar el model neoliberal basat en la creença de l'autosuficiència individual i posar definitivament la cura i la sostenibilitat de la vida en primer terme.

El treball de la cura és multidimensional, aquest treball implica des de l'atenció de les necessitats materials de les persones (canviar bolquers, fer el menjar, cuidar la gent gran i les persones malaltes, rentar roba, planxar,

mantenir neta la casa, cultivar, buscar els millors preus dels productes...) fins als aspectes relacionats amb l'afecte, les emocions i les relacions personals. I són imprescindibles per a la cohesió social.

Fins ara la nostra societat ha viscut centrada en els mercats i en les lògiques neoliberals, i ara comprovem que no estem preparades per protegir la vida, les vides de les persones. Aquesta crisi s'ha acarnissat amb la població, sobretot amb les persones més vulnerables, a causa de les retallades en sanitat i serveis públics. Els grups socials més empobrits, sobretot les dones grans, que han deixat la pell en la cura de la vida, han d'enfrontar-se ara a un col·lapse social, perquè no estem preparades per donar resposta a aquestes crisis de dependència i d'ecodependència.

És necessari canviar el paradigma social, perquè només així podrem viure dignament. El món ens ho està demanant a crits! Només serem capaces de sortir de la crisi, si podem canviar les lògiques capitalistes i patriarcales, i posar la vida i les cures en el centre. Per molt que en diguin pandèmia, és una crisi de cures!

Tenim un model productiu que se sosté per

aquesta quantitat de treball reproductiu i de cures, invisible i devaluat, que no ha parat de treballar. Preguntem-nos qui no ha pogut parar de treballar? Quins són els treballs considerats essencials? Centres de salut (cuineres, netejadores, infermeria, metgesses...), caixeres i treballadores de supermercats i botigues, personal de residències... Sector primari. Sectors que resulten ser actualment els de més valor social però alhora els menys valorats a nivell del mercat capitalista amb sous baixos, clarament feminitzats, desvaloritzats i racia-

litzats. Estem preocupades perquè sabem que la violència masclista, desgraciadament, no descansarà, ni es posarà en quarantena i pot fins i tot agreujar-se.

És una bona oportunitat per posar en valor la cura, la solidaritat, el suport mutu i la convivència. Ara més que mai, les vides han d'ocupar el centre, per sobre de l'individualisme i de la cultura de la por. Aquests valors feministes són la millor recepta contra el coronavirus.

Ara se'ns planteja a totes nosaltres que l'objectiu i el sentit del treball i de l'activitat econòmica hauria de ser assegurar "el bon viure", el benestar individual i social de tota la

població, dones i homes, és a dir, garantir la sostenibilitat de la vida humana i social. Això requereix pensar en una nova organització social i laboral que situï en el centre les condicions de vida de les persones, i que les feministes anomenem drets de ciutadania. Es tractaria de redistribuir la renda i els diferents treballs, i reorganitzar els temps de treball, tot assumint la cura com a qüestió social en la qual hi han de participar el sector públic, el privat, i dones i homes de manera equitativa.

Considerem l'educació dels nostres infants i adolescents una tasca essencial per aquest canvi social i per això pensem que la coeducació és un element d'especial rellevància en l'àmbit educatiu per canviar hàbits i mentalitats cap a una societat més justa i igualitària.

Cal plantejar un model de societat i econòmic que contempli les cures com a dret col·lectiu i no com a privilegi d'uns pocs, a costa d'altres que cuiden, que són explotades i no tenen dret a ser cuidades. Cal que la cura de les persones i la sostenibilitat de la vida siguin el centre de totes les polítiques públiques i no ho sigui el mercantilisme.

Només juntes ens en sortirem!

Seremos más yayas

ALBERT VINYALS

ESTE confinamiento nos ha enseñado a comportarnos como las abuelas. Estamos ante una crisis sanitaria que ha puesto en el centro del mapa a la gente mayor, quien la crueldad del capitalismo ha ninguneado, minimizando sus pérdidas.

Cuando el año pasado escribí "El consumidor tarado", quería que los lectores reflexionasen sobre lo patológicas que son algunas conductas de consumo, a partir de la figura de alguien que comprase de forma antagónica a nosotros. Por esta razón, utilicé a mi abuela, nacida en 1921, como hilo conductor.

Ella, que tiene la cabeza bastante clara, siempre ha tenido unas pautas de consumo opuestas a las nuestras: austeridad, economía centrada en las personas, planificación muy a largo plazo, sostenibilidad sin sobrecostes económicos, etc. Curiosamente, estas pautas que me ayudaban a distanciarme del consumidor actual están más cerca que nunca.

Los resultados de la reciente encuesta realizada con Escodi, contestada por más de 700 consumidores, nos presentan a un ciudadano con unos hábitos y expectativas de consumo que se asemejan enormemente a los de mi abuela. El confinamiento nos acerca a la slow life: cocinamos un 54% más y destinamos mucho más del doble de tiempo. Hemos pasado de discutir en un grupo de Whatsapp que tengo con amigos sobre el VAR y el "Proces" a valorar qué ingredientes debe tener un buen cocido. Los productos que más han crecido en ventas han sido las legumbres secas, que se dispararon un 335%. Un 31% de los encuestados hacen más repostería y algo muy de otros tiempos: el 39% pasa más tiempo "pensando en sus cosas". Parece que, pese a las innumerables horas que pasamos ante pantallas, ahora tenemos tiempo para estar en Babia, acto denostado por

la sociedad de consumo. También planificamos más las compras (a la fuerza), recuperamos la lista de la compra, somos más fieles a los establecimientos, hablamos un 20% más con los vecinos... como si de repente reapareciésemos en los años 50. Además, la categoría de productos que más han caído ha sido la ropa, categoría tan poco comprada por la gente mayor, en comparación de los más jóvenes.

Lo más interesante del estudio es saber qué hábitos trascenderán al confinamiento: sólo perdurarán los actos que supongan un beneficio, ya sea económico o en ahorro de tiempo. Por ejemplo, pese a que la gente no tiene muchas ganas de más comercio electrónico, parece obvio que el 20% de baby boomers (gente de entre 55 y 70 años), que ahora han aumentado sus compras online, van a seguir haciéndolo, aunque sea en menor intensidad. Pero por lo expresado en la encuesta y otros informes la expectativa de los consumidores se asemeja más a consumir como hacían nuestras abuelas que al siglo XXI.

Los efectos de la crisis del 2008 sobre el consumo fueron la readaptación de nuestras compras a una capacidad económica mermada, disparándose la venta de productos low cost, marcas blancas, comparar online y el auge de los outlets. En cambio, la futura crisis parece que puede hacer que busquemos el ahorro a partir de la reducción del consumo, más que comprando más barato. El 78% de nuestra población encuestada afirma que quieren una mayor sostenibilidad, en base a reducir su consumo (reutilizar y evitar ciertas compras). No parece que el mercado ecológico vaya a crecer mucho, debido a su sobrecoste, pero en cambio la compra de proximidad, buscando el calor humano, parece que tendrá un largo recorrido. Esto nos plantea un futuro con más compras de proximidad, planificación, reutilizar, alargar la vida útil de los productos, austeridad y racionalización, tal como hacían nuestras abuelas.

* El autor es **doctor en Psicología y profesor de Psicología del Consumo en Escodi**

Covid-19, homes de negre i la Pantera Rosa

FRANCESC BELLAVISTA

PER ser justos, cal reconèixer que sense la Unió Europea (UE) ara seríem, possiblement, a la segona o tercera divisió dels països desenvolupats i en comptes de formar part del G20 pertanyeríem –al costat de països com Veneçuela– al grup de les economies més insolvents del món. Malgrat no haver fet mai els deures i ésser considerats uns grans malbaratadors, la UE ens va prestar 40.000 milions d'euros per salvar de la fallida el nostre sistema financer (dels quals, n'hem tornat menys de la meitat) i el BCE ha finançat en els darrers deu anys, si fa no fa, una tercera part de l'enorme augment del deute públic espanyol, el que ens ha evitat haver de pagar interessos exorbitants (la famosa prima de risc).

Ara, amb la crisi provocada pel Covid-19 –que comportarà un altre important augment del deute públic–, les nostres esperances de salvació econòmica se centren gairebé exclusivament en els ajuts financers provinents de la UE.

El que s'està debatent aquests dies entre els països del nord (estalviadors, també anomenats frugals) i els del sud (despecejadors) d'Europa és si aquests importants ajuts en forma de subvencions a fons perdut i de préstecs que tard o d'hora s'hauran de tornar es donaran condicionats o no, és a dir, si ens imposaran (o no) restriccions com les severes retallades de despesa pública, d'inversions o, fins i tot com va passar a Grècia, privatitzacions d'empreses i serveis públics, a més a més de la reducció de les pensions.

Pel que sembla, estaria descartat que la famosa Troika (Comissió Europea, FMI i BCE) ens intervingui l'economia amb l'enviament dels coneguts com a "homes de negre". Els pa-

ïsos receptors d'aquests ajuts (sobretot els del sud d'Europa) han intentat evitar com sigui –i pel que sembla ho estan aconseguint– l'estigma que suposa aquesta intervenció i el desprestigi en el món financer de tenir tals personatges amb els seus vestits negres pul-lulant pels carrers de les seves capitals.

Al descrèdit que dóna de per si el fet d'estar intervingut, s'afegeix la perversa imatge d'aquests personatges, fins a l'extrem que quan es varen passejar per Grècia en la darrera crisi financera la principal preocupació dels dirigents d'aquest país va ésser que no se'ls veiés pel carrer i molt menys en edificis governamentals.

El negre no ha estat mai un color gaire agrair. Quan tenim un problema difícil de superar acostumem a dir que "ho veiem negre". I, si bé representa el color de l'elegància i la solemnitat, sempre s'ha vist com la manifestació de l'extrema serietat, del màxim rigor i, també, un sinònim de malastrugança. Potser per això els jutges i els capellans porten (cada vegada menys) sotanes negres, els corbs són considerats ocells de mal averany, és el color dels vestits de dol i els gats negres porten mala sort. Tampoc és casualitat que les empreses de cobrament de morosos es valguin de persones disfressades de negre, els vistosos cobradors del frac.

Confiem sortir-nos amb la nostra, rebre tots els ajuts financers necessaris del BCE i de la UE i no haver de patir les penalitats imposades pels homes de negre. Però, en cas que això arribés a passar, podríem suggerir a la Troika que els seus emissaris, per no penalitzar l'estat anímic dels ciutadans del país intervingut ni el dels seus governants, no s'abillin amb el color negre –com els cobradors del frac– sinó com els empleats d'una altra famosa companyia de cobrament d'impagats, és a dir, del color de la Pantera Rosa.

* L'autor és **soci director de Bellavista**